

UA-0019-R

First Year B. A. Examination

March/April - 2012

Sanskrit : Paper - II

कुमारसम्भवम् (सर्ग-३) कालिदासः, ऊरुभङ्गम् (भासः), धातु३पो (तिङ्गन्त),
संस्कृतभां अनुवाद (अपठित)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना:

नीचे दृशायेव निशानीयाणी विगतो उत्तरवडी पर अवश्य लपवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="F. Y. B. A."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Sanskrit - 2"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="9"/>	Section No. (1, 2,.....): <input type="text" value="Nil"/>
	<input type="text" value="Student's Signature"/>

- १ (अ) नीचेनाभांथी कोरु पशु भेनो अनुवाद करो. ८
- 1 (a) Translate any two of the following : 8
- (१) क्रोधं प्रभो संहर संहरेति यावद्गिरः खे मरुतां चरन्ति ।
तावत्सवहिनर्भव नेत्र जन्मा भस्मावशेषं मदनं चकार ॥
- (२) वर्णप्रकर्षे सति कर्णिकारं दुनोति निर्गन्धतया स्मचेतः ।
प्रायेण सामग्रयविधौ गुणानां पराङ्मुखी विश्वसृजः प्रवृत्तिः ॥
- (३) ददौ रसात्पङ्कजरेणुगन्धि गजाय गण्डूषजलं करेणुः ।
अर्धोपभुक्तेन बिसेन जायां सम्भावयामास स्थाङ्गनामा ॥
- (४) अनन्यभाजं पतिमाप्नुहीति सा तन्यमेवाभिहिता भवेन ।
नहीश्वरव्याहृतयः कदाचित्पुष्णन्ति लोके विपरीतमर्थम् ॥
- (ब) पूर्वापर संदर्भ आपी समजावो : (गभे ते भे) ६
- (b) Explain giving reference to the context : (any two) 6
- (१) त्वं सर्वतोगामि च साधकं च ।
- (२) चित्रार्पितारम्भमिवावतस्थे ।
- (३) तदेव जातं वचनं स्मरस्य ।
- (४) कस्यार्थधर्मो वद पीड्यामि सिन्धोस्तटावोध इव प्रवृद्धः ।

- २ मडाकाव्यनां लक्षणे आपी 'कुमारसम्भवम्'नुं मडाकाव्य तरीके मूल्यांकन करो. ११
- 2 Give the characteristics of an epic and evaluate 'कुमारसम्भवम्' as an epic. 11

अथवा / OR

- २ विवेचनात्मक नोंध लपो : ११
- 2 Write critical notes : 11
- (१) ध्यानस्थ शिववर्णनम् ।
- (२) अकालिक वसन्तवर्णनम् ।

- ३ (अ) नीयेनामांथी कोरु पण भेनो अनुवाद करो. ८
- 3 (a) Translate any two of the following. 8

- (१) भीष्मद्रोणतयां जयद्रथजलां गान्धारराजहृदां
कर्णद्रौणिकृपोर्मिनक्रमकरां दुर्योधन स्रोतसाम् ।
तीर्णः शत्रुनदीं शरासिसिकतां येन प्लवेनार्जुनः
शत्रूणां तरणेषु वः स भगवानस्तु प्लवः केशवः ॥
- (२) वीर्याकरः सुत शत प्रविभक्त चक्षुः
दर्पोधतः कनकयूपविलम्बबाहुः ।
सृष्टो ध्रुवं त्रिदिवरक्षणजातशङ्के -
दैवैररातितिमिराञ्जलिताडिताक्षः ॥
- (३) श्रीमान् संयुगचन्दनेन रुधरेणार्द्रानुलिप्तच्छपि
भूसंसर्पणरेणु पाटलभुजो बालव्रतं ग्राहितः ।
निर्वृत्तेऽमृतमन्थने क्षितिधरान्मुक्तः सुरैः सासुरैः
राकर्षन्निव भोगिमर्णवजले श्रान्तोज्झितो वासुकिः ॥
- (४) गतं धाग्युत्सङ्गे सकलमभिषिक्तं नृपकुलं
गतः कर्णः स्वर्गं निपतिततनु शन्तनुसुतः ।
गतं भ्रातृणां मे शतमभिमुखं संयुगमुखे
वयं चैवंभूता गुरुसुत धनुर्मुञ्चतु भवान् ॥

- (ब) गमे ते भे ससंदर्भ समजावो : ६

- (b) Explain any two with reference to the context. 6
- (१) शिक्षान्वितो नरपतिर्बलवांस्तु भीमः ।
- (२) गच्छ पुत्र एवं वृकोदरं बृहि ।
- (३) अद्यप्रभृति नास्तीदं पूर्वभुक्तं तवासनम् ।
- (४) वैरं च विग्रहकथाश्च वयं च नष्टाः ।

- ४ ऊरुभङ्गम्नुं मूण कथानक अने भासे करेला परिवर्तनोनी विस्तृत नोंध लपो. ११
- 4 Write in detail about the origin of ऊरुभङ्गम् and the changes brought by Bhasa. 11

अथवा / OR

- ૪ વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૧
- 4 Write critical notes : 11
- (૧) 'ઊરુભઙ્ગમ્' નો સાહિત્ય પ્રકાર.
- (1) Literary form of 'ઊરુભઙ્ગમ્'.
- (૨) 'ઊરુભઙ્ગમ્'માં દુર્યોધનનું પાત્ર.
- (2) Draw the character sketch of Duryoudhana in 'ઊરુભઙ્ગમ્'.
- ૫ (અ) કોઈ પણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. ૫
- 5 (a) Translate any one into Sanskrit. 5
- (૧) ઉદયન વત્સ દેશનો રાજા હતો. તેની બે પત્નીઓ હતી. એક વાસવદત્તા અને બીજી પદ્માવતી. વાસવદત્તા અવન્તીરાજ પ્રદ્યોત-મહાસેનની પુત્રી હતી. પદ્માવતી મગધરાજ દર્શકની બહેન હતી. આરુણિ ઉદયનનો શત્રુ હતો. ઉદયન વીણા-વાદનમાં પ્રવીણ હતો. તેની વીણાનું નામ ઘોષવતી વીણા હતું. તેના પિતાનું નામ પરન્તપ હતું.
- (૨) મનુના વંશમાં દિલીપ નામનો રાજા થઈ ગયો. સુદક્ષિણા તેની પત્ની હતી. દિલીપે સુદક્ષિણા સાથે અનેક પ્રકારના સુખો ભોગવ્યા પરંતુ પુત્ર પ્રાપ્તિનું સુખ તે પ્રાપ્ત કરી શક્યો નહિ. આથી દુઃખિત રાજા વશિષ્ઠ ઋષિના આશ્રમમાં ગયો. ઋષિએ તેને ગો-પરિચર્યા વ્રત કરવા માટે કહ્યું. આથી રાજા ઋષિની આજ્ઞા અનુસાર નન્દિનીની સેવા કરવા લાગ્યો. તેની કૃપાથી તેને પુત્ર સુખ પ્રાપ્ત થયું.
- (બ) કોઈ પણ પાંચનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. ૫
- (b) Translate any five into Sanskrit. 5
- (૧) ભર્તૃહરિની પત્નીનું નામ પિંગલા હતું.
- (૨) ભારત ૧૨ ટકાનો વિકાસ દર ક્યારે પ્રાપ્ત કરશે ?
- (૩) ભારત મારો દેશ છે.
- (૪) હે પ્રભુ ! અમારું કલ્યાણ કરો.
- (૫) સુરતનું પ્રાચીન નામ સૂર્યપુર હતું.
- (૬) ભગવતીકુમાર શર્મા સુરતના સુપ્રસિદ્ધ સાહિત્યકાર છે.
- (૭) 'અસૂર્યલોક' ભગવતીકુમાર શર્માની શ્રેષ્ઠ કૃતિ છે.
- ૬ (અ) ધાતુ રૂપો ઓળખાવો : (ગમે તે પાંચ) ૫
- 6 (a) Identify the roots forms : (any five) 5
- (૧) પઠતિ (૨) અસાનિ
- (૩) કરિષ્યતિ (૪) અભવમ્
- (૫) અચોરયામ (૬) દદતુઃ
- (૭) અરુણધમ્ (૮) હન્વઃ
- (૯) અત્સ્યન્તિ (૧૦) સેવન્તામ્

- (બ) ધાતુ રૂપો આપો. (ગમે તે પાંચ) ૫
- (b) Give the roots forms : (any five) 5
- (૧) પઢ્નું સામાન્ય ભવિષ્યકાળ પ્ર.પુ.બ.વ.
- (1) Future tense 1st person plural form of 'પઢ્'.
- (૨) નૃત્નું વર્તમાનકાળ ત્રી.પુ.એ.વ.
- (2) Present tense 3rd person singular form of 'નૃત્'.
- (૩) કૃનું હસ્તન ભૂતકાળ પ્ર.પુ.એ.વ.
- (3) Imperfect tense 1st person singular form of 'કૃ'.
- (૪) તુઢ્નું આજ્ઞાર્થ ત્રી.પુ.બ.વ.
- (4) Imperative 3rd person plural form of 'તુઢ્'.
- (૫) પઢ્નું સામાન્ય ભવિષ્યકાળ બીજો પુરુષ એકવચન.
- (5) Future tense 2nd person singular form of 'પઢ્'.
- (૬) નમ્નું વર્તમાનકાળ ત્રીજો પુ.બ.વ.
- (6) Present tense 3rd person plural form of 'નમ્'.
- (૭) ચૂરનું હસ્તન ભૂતકાળ ત્રી.પુ.એ.વ.
- (7) Imperfect tense 3rd person singular form of 'ચૂર'.
- (૮) તન્નું આજ્ઞાર્થ પ્રથમ પુરુષ બહુવચન.
- (8) Imperative 1st person plural form of 'તન્'.
- (૯) રુઢ્નું સામાન્ય ભવિષ્યકાળ બી.પુ.એ.વ.
- (9) Future tense 2nd person singular form of 'રુઢ્'.
- (૧૦) હન્નું હસ્તન ભૂતકાળ પ્ર.પુ.એ.વ.
- (10) Imperfect tense 1st person singular form of 'હન્'.